

Elisabeth
Kraft

Fugleskydning

23. august 2025

Den herlovianske Fugleskydning er en 222 år gammel tradition, som i året 1803 blev indført af overlærer Melchior – en af diplene meget afholdt lærer. Siden da har Herlufsholm hvert år inviteret til Fugleskydning.

Som start på Fugleskydningsdagen samles skolens diple til processionen, hvis første mål er Rektorboligen. Ved Rektorboligen hyldes først Heis, derefter Store Fugl og til sidst Lille Fugl.

Dernæst fortsætter dipelskaren samt orkesteret til Nyhave, hvor forstanderparret hyldes. Derefter synger diplene Fugleskydningsmarchen. Efter sangen sluttet processionen af, og Fugleskydningen kan begynde.

Først rejses Store Fugl og så Lille Fugl i Nyhave, og nedskydningen er i gang. Gymnasiet skyder til Store Fugl og grundskolen til Lille Fugl. Der er fastsat tider for nedskydning af fuglenes forskellige dele. Skydningen slutter omkring kl. 16.30, hvorefter de nykårede Fuglekonger stiger op i triumfvognen og hyldes.

**Vi ønsker alle en hyggelig og
fornøjelig Fugleskydning**

**Fuglenes dele nedskydes traditionen tro i følgende rækkefølge:
Kronen - Ringen - Vingerne - Hovedet - Halen - Kroppen**

Vi sigter altså i første omgang efter Kronen, Ringen og Vingerne. Hvis en af fuglens dele skydes ned for tidligt, gælder det stadig som en nedskydning. Dette gælder dog ikke fuglens krop.

Først skydes der klassevis med navneopråb - grundskolen ved Lille Fugl samt 10GO og gymnasiet ved Store Fugl.

Når alle klasser har skudt, gives skydningen fri. Dén, der skyder Kroppen ned, bliver Fuglekonge ved hhv. Lille og Store Fugl.

Dagens program

-
- 10:00 Procession
- 11:00 Kransenedlæggelse i mindelunden
- 11:15 Valg af forældrerepræsentanter
- 11:40 Middagsbord – klipfiskebudding og kirsebærsuppe
- 13:30 Gammelherlovianer skyder ved Store Fugl
- 15:00 Chokoladebord for elever og forældre i Klostergården og på Grønne plads.
- 16:30 Fugleskydning slutter
- 17:50 Aftensbord for kostelever
- 19:00-22:00 Fugleskydningsbal i Galen for 8.-9. klasse
- 19:00-23:00 Fugleskydningsbal i Klosterbygningen for 10GO og gymnasiet
- 23:00 Festfyrværkeri afslutter Fugleskydningen

Sol er oppe

1.

Sol er oppe,
skovens toppe
glimre alt som Gimles tag;
bud os bringer
hanevinger,
hanegal om klaren dag.
Vågner, vågner danske helte,
springer op og spænder bælte!
Dag og dåd er kæmperim.
Dag og dåd er kæmperim.

2.

Højt det gjalder
luren kalder
kæmper op af morgenblund,
stolper knage,
luer brage,
blusse over grønne lund.
Vågner, ej til gammens tale,
vin og smil i kongesale!
Hildurs leg er nu for hånd.
Hildurs leg er nu for hånd.

3.

Sol er oppe,
skovens toppe,
glimre alt som Gimles tag;
bud os bringer
hanevinger,
hanegal om klaren dag.
Vågner, vågner danske helte,
springer op og spænder bælte!
Morgenstund har guld i mund.
Morgenstund har guld i mund.

Tillidsposter

Sekretær og Sandstryger v./ Store Fugl

Viggo Bang Esping Nikolajsen, 3.a

Sekretær og Sandstryger v./ Lille Fugl

Tristan Bjerger Jensen, 9.c

Stedfortræder for Sekretær og Sandstryger v./ Store Fugl

Christoffer Vilhelm Drescher Pedersen, 2.xy

Fanebærer

Nicholas Eduard Hofman Skov, 3.a

Fanevogtere

Sarah van Weezel Lund, 3.x og Elizabeth Su Eilsøe-Jørgensen, 3.x

Kontrille v./ Store Fugl

Emil Dalgaard Skov Lidsmoes, 1g2, Mikkel Bøje Bakstad, 1g2, Anna Joo Kofoed, 1g1, Jakob Sten Petersen, 1g1 og Nikolai Bo Grønqvist Castengren, 1g1

Kontrille v./ Lille Fugl

Ellen Juul-Andersen, 9.c, Julia Signe Korban, 9.c, Aske Thyregod, 9.a, Johannes Wengler Schou, 9.a og Hector Raahauge Rasmussen, 9.c

Bærer Lille Fugl i processionen:

Cecilie Nguyen, 9.a, Magnus Høchendorff Hagemann, 9.b og Mathias Jørgen Hage, 9.c

Pager

Annabell Serop Christensen, 6.kl. og Konrad Emil William Greve, 6.kl.

SOS-diple

Alberte Elisabeth Høegh, 7.b, Benjamin Kisevic, 7.b, Elvira Sophie-Amalie Hass, 2.xy, Kirsten Engelstoft Kjeldsen, 2.xy, Eliza Rama, 2.i, Natalia Birgitte Burmeister, 1.i og Victoria Carrasco Hansen, 1.i

Chokolade-diple

Malte Skab, 7.a, Victoria Elisabeth Matras, 7.a, Flora Elisabeth Larsen, 7.b, Erik Martin Jensen, 7.b, Hannah Helene Andersen Thiim, 7.b, Anna Egede Christensen, 7.b, Sif Uhrenholdt Jensen, 7.a og Tuana Zerya Arslan, 7.b

Herlovianersproget

Herlufsholms dipole har en masse til fælles. Ud over skolegangen og de fysiske omgivelser på Herlufsholm deler herlovianere en række normer og forestillinger. Og de deler det historiske perspektiv, der også ligger i at være herlovianer - det der med Skovkloster, Herluf og Birgitte og Herlovianersamfundet. Det giver fornemmelsen af at tilhøre et fællesskab, og det vil alle mennesker jo gerne. Som i andre fællesskaber er der blandt herlovianere mange forskellige måder at vise et tilhørsforhold på. Ud over herlovianernes uniform er sproget den mest åbenlyse måde at demonstrere, hvor herloviansk man er.

Herlovianersproget indeholder først og fremmest bestemte ord, som andre arter af dansk ikke indeholder - i hvert fald ikke i samme form. Herlovianersproget sammentrækker fællessprogets i forvejen hårdt prøvede gloser efter ganske bestemte regler.

Gymnastiksalen bliver til G + a + len, dvs. *Galen*

Vestibulen bliver til V + u (udtalt [yl]) + len, dvs. *Vylen*

Middagspausen bliver til m + au + sen, dvs. *mausen*

Fritime bliver til fr + i + me, dvs. *frime*

Discipel bliver til d + i + pel, dvs. *dipel*

Det kan ikke undre, at en meget stor del af Herlovianersprogets ord betegner fænomener i skolens geografi eller skolelivets hverdag. Traditionelt har Herlovianersproget også omfattet sammentrukne (ofte kærlige) øgenavne. Stærmose hed helt ukontroversielt Stose, mens den særdeles velbegavede og bebrillede Peter Ugle den dag i dag aldrig omtales eller tiltales med andet end Pugle.

Ordene kan i visse tilfælde begynde at leve deres eget liv. Skoleklokken ringede i gamle dage ved et tryk på en knap i Vylen. Funktionen at ringe i Vestibulen blev sammentrukket til udsagnsordet ryle, og det hedder det den dag i dag. Selv blandt herlovianere er der (måtte Birgitte forbyde det!) dipel, der fedter for hørerne, og sådan en dipel er en fedthas, sammentrukket til en fas. Den unævnelige gerning, en fas udøver, hedder tilsvarende at fase.

Herlovanernes sprog kan være kreative på andre måder. En noget rutinepræget kødret har i hundrede år haft det misbilligende prædikat af sålelæder, i sin tid udtalt [så:lelær'] og regelret sammentrukket til slær.

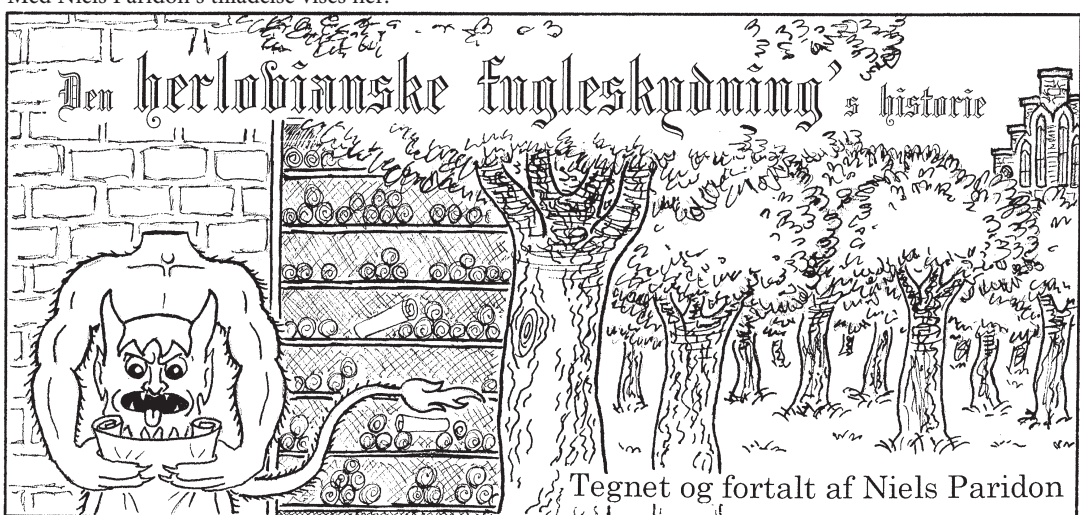
Herlovianersproget indeholder også andre træk end de særlige ord, fx er der nogle tilfælde af brug af forholdsord, som ikke deles af andre danskere. Herlovianere kan således *gå i fodbold*.

TAK TIL HERLOVIANERSAMFUNDET

Herlovianersamfundet har endnu engang valgt at kaste glans over den store herlovianske Fugleskydning ved at hædre fuglekongen ved Store Fugl med livsvarigt medlemskab af Herlovianersamfundet samt en fin pen til både Store Fugl og Lille Fugls fuglekonger.

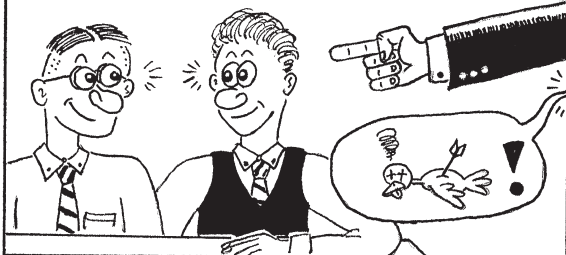
**Skolen takker Herlovianersamfundet
for den fornemme gave.**

Den herlobianske fugleskydning & historie

Tegnet og fortalt af Niels Paridon

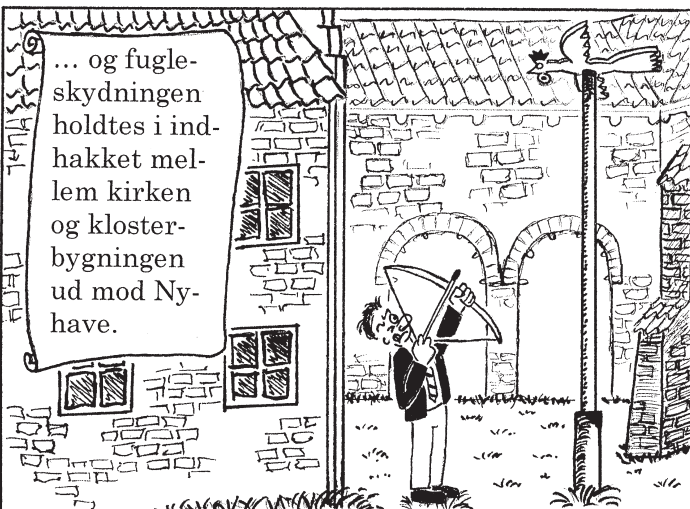
Det var en vellidt overlærer ved navn Melchior, der i året 1803 fandt på, at der skulle afholdes fugleskydning på skolen én gang om året, den 2. lørdag efter sommerferien.

Eleverne måtte selv skære deres bue og pile af grene fra skoven ...

... og fugleskydningen holdtes i indhakket mellem kirken og klosterbygningen ud mod Nyhave.

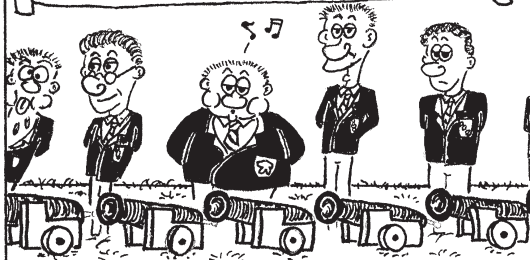

De vigtigste poster og hverv blev opfundet allerede dengang: overdom, dom, underdom, sekretær og kontrille, og i 1837 dukkede embedet festarrangør op.

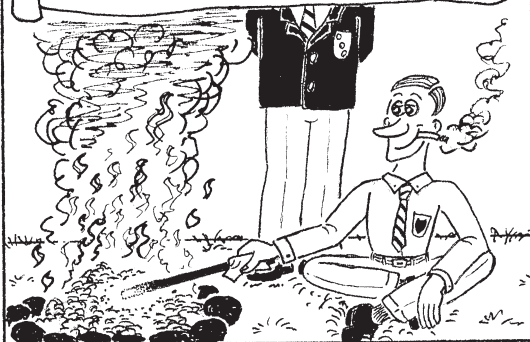

GUMLE!
GNASKE!

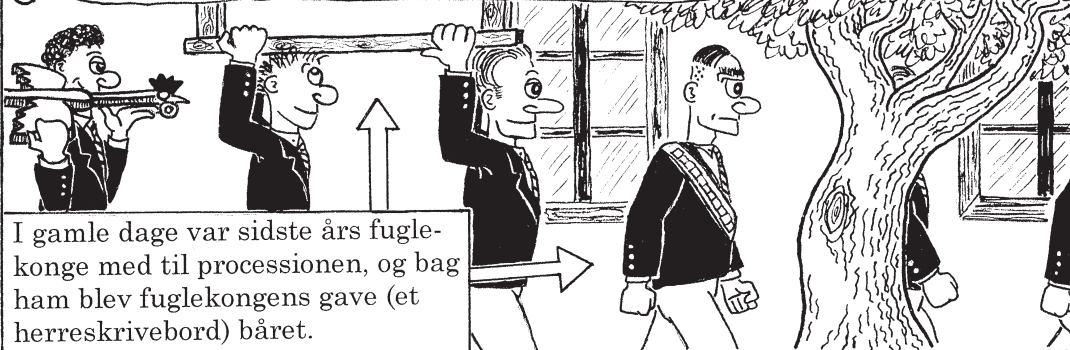
Derudover skulle der være et stort kanonmandskab til at betjene de 7 kanoner (senere 12), der blev stillet op på Grønne Plads (arealet mellem Skygningen og klosterbygningen).

Her var også fyrbødere og tørve-trillere, som passede tørvebålet, hvor den jernstang, der brugtes som lunte, blev holdt glødende.

Mange ting blev afholdt som i dag med processionen til Rektor, chokolademarchen og fest om aftenen med mad og dans. Andre ting er forsvundet med tiden, og andre ting igen er af nyere dato ...

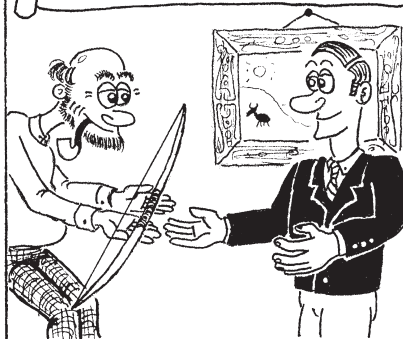
I gamle dage var sidste års fuglekonge med til processionen, og bag ham blev fuglekongens gave (et herreskrivebord) båret.

... fx fuglekongens udsmidning i Susåen (før i tiden blev han sparket og slået, mens man råbte hurra for ham (!?!)).

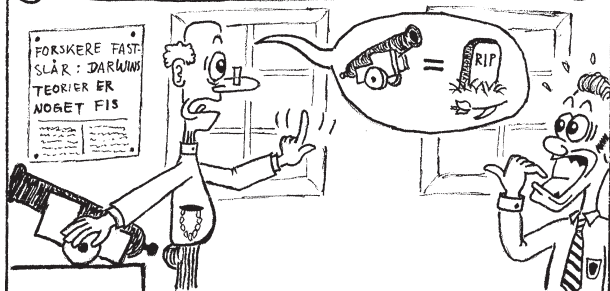
URRA! URRA! URRA!
RRA - RRA - RRA!

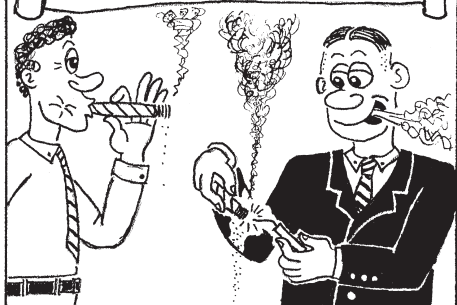
Buerne blev senere lavet af asketræ, stadig af eleverne selv, og flere gik i arv fra generation til generation.

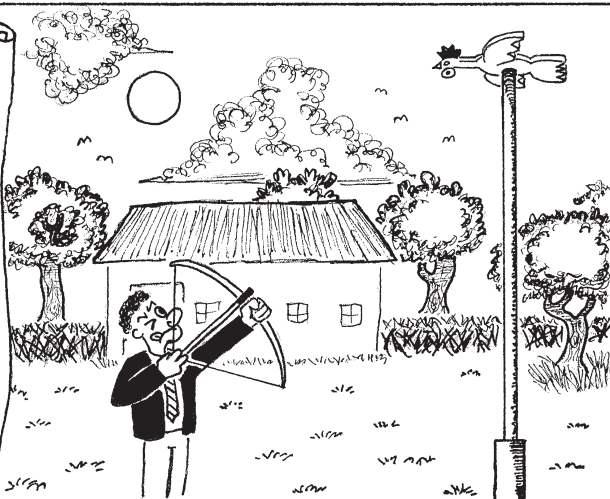
I 1872 forsvandt salutingen med kanonerne (de kan i dag ses indenfor snorerne på fugleskydningsdagen), da en lignende kanon var eksploderet i Vordingborg med et dødsfald som følge.

Nu brugtes kanonslag, og skolen delte cigarer ud til kanonerne til at tænde med, så denne post var specielt eftertragtet af rygere.

I løbet af årene 1926 – 1935 udviklede fugleskydningen sig til stort set at se ud, som den gør i dag. Der var 3 dommere, 3 festarrangører, sekretær, kontrille osv. Derudover blev den elev, der havde gået på skolen i længst tid, statsminister. Skydningen holdtes dog nu på cricketbanen (arealet mellem løbebanen og laden på Spladsen).

I 1960'erne gik man så over til at holde det i Nyhaven, som man gør det i dag, og i 1980'erne opstod idéen om 2.G-joken.

Vi er nu nået til fugleskydningen anno 2024, og så kan De jo selv observere, hvordan den udfolder sig i dag.

GOD FORNØJELSE!

SLUT

dp 2001

Store Fugls Fugleskydning

♪ Sol er oppe, skovens toppe
glimre alt som Gimmles tag...♪
Kå jeg høre dem synge deroppe
som optakt til min store dag.
Endnu et år er gået –
og så véd jeg jo nok, hvad klokken er slået!
Fugl Fønix steg af asken og kom stærkt igen.
Sådan er jeg også, så han er min ven.
År efter år lader jeg mig skyde
med bue og pile i lange baner,
mens I går ud
og bli'r gammelherlovaner'!

Kirkeuret slår ti,
og så sætter orkestret i.
Nu ser jeg dipte med bånd på skrå
med alle de gamle fuglekonger på.
Bag dem går orkestret med horn og trommer,
og snart kå jeg se, at de alle kommer.
Gøye- og Trolleskjold blafre på skolens fane;
jeg er så spændt – bli'r helt tør i næb og gane!
Processionen af dipte er på vej,
og nu gælder det mig:
"Store Fugl længe leve!" råber Heis,
og det synes jeg er nice.
Jeg lader mig løfte og føre afsted,
langsomt, så store og små kå følge med.

Nede i Nyhave slutter vi kreds,
og orkestret sætter i
med Fugleskydningsmarch til Gnistens melodi,
og kanonerer står klar med brag og krudt,
når vi alle synger: "Må vi så få den salut!"
Nu rejser de pælen, og verden bli'r stor.
"Store fugl længe leve!" – og så min lillebror.
De skyder mod krone, vinger og hale,
og sigter så skidt, at det er en skandale.
Hvad med mit gode navn og rygte?
– som mål på en pind er det svært at flygte.

Jeg ser mig omkring, og det er som det plejer:
Gensyn og glæde, flagene vajer,
forældre og dipte, nye og gamle,
formår jeg, fugl på en pæl, at samle
til hygge og madkurv ved Susåens bredder
– og picnic, som det nu vistnok hedder.
De taler skam engelsk, og det kå jeg selv
– tænk hvis jeg faaaldt med 'beware me well'.
D'anglish kaldes det nu om stunder,
hvor Herluf fir hundred og mere runder.
Birgitte og Herluf gav os en gave,
og jeg tror, at det, de gerne vil have, er dipte
med mod til at bære de gyldne kæder
med pligter og sigte på andres glæder.

Se! De små dipte med boller og fade
fortæller, at nu skal vi ha' chokolade,
mens jeg gør mig klar til skud mod min krop,
selv om få pile når helt herop,
når 3.g nu tager stafetten,
ja, undskyld jeg her gør lidt grin med kasketten.
Jeg holder skam meget af 3.g,
selv om jeg véd, hvad der nu skal ske.
Her på min pind er jeg stadig den samme
– skam få den dipel, der ikke kan ramme.
Det lykkes jer kun, fordi jeg jo véd:
Jeg sidder her kun for at blive skudt ned.
De gamle fugle har fortalt,
at det hele faktisk ender galt
med fuglekonger, der smides i vandet,
og fest om aft nen, hvor I også drikker andet. . .

Nu ser jeg en pil med et ordentligt sigte,
så nu er det slut med at rime og digte.
Jeg tror, det er tid til at lade sig falde,
og sender en kærlig hilsen til alle,

Store Fugl

Fugleskydningsmarch

1. Der lyder trut — trut — trut og tramp foran skolen.
Der går diple strunket med jakke og bør.
Der hænger flag, som vifter sagte i solen.
Der står Heis i rektorhusets dør.
Fire embedsmænd stønner besværet
med et skrivebord løftet i vejret.
Der er 'leve' og hurra og trampen og trut,
og nu venter vi den salut:
Skyd — skyd — skyd —
Hej, kanonerer, brug jeres krudt.
Skyd — skyd — skyd —
Må vi så få den salut.
Skyd!
2. Så skyder Dom, Pæl, Pil og Dekoratorer,
skyder Hans, Jens, Niels og mange endnu.
Kun sekretærens sandstryger-remse man hører,
men om lidt går stemmen nok itu.
Mange skud må man stirre med skam på,
fuglen er noget svær at få ram på.
Men da kronen så ryger, er spændingen brudt,
og nu venter vi den salut:
Skyd — skyd — skyd — ...
3. Der lyder larm fra teltets skærmende lærred
— unge damer kvidrer noget så sødt.
Og fra det ganske land, hver by og hvert herred
er de gamle diple trofast mødt.
Der er pause i Store Fugls skydning
— stor er formiddagskaffens betydning!
Men da Lille Fugls hale går ned, må man ut
og nu venter man den salut:
Skyd — skyd — skyd — ...
4. På slaget 15 venter folket i spænding:
Chokolademarchens toner os når!
Imod terriner slår kakaoens brænding,
folk har fyldt den gamle klostergård.
Sent på dagen bli'r kongerne kåret,
bliver hevet og halet og båret,
og mens pælene vælter i samme minut,
kræver skarernes skral salut:
Skyd — skyd — skyd — ...
5. To majestæter, svøbt i Klipperens kapper,
troner stolt med pager højt på en vogn.
Bagved dem dipelskaren, væbnet og tapper,
og langs grøft og hegn det hele sogn
Men om aftenen danser man flittigt
Statsministeren taler så vittigt,
og når Kongen har stammet sit 'leve' til slut,
venter alle på den salut:
Skyd — skyd — skyd — ...